

Úr útheiminum.

Arbeidsstöðin.

Senatíð í U. S. A. hefur við 53 atkvæðum móti 30 viðtekið 5 tíma dagin fyrri at minka um arbeidslöysisíð. Við hesari skipan meina menn, at 6 milliónir av teim 13 milliónum arbeidsleysu vilja kunna fáa arbeiði.

I mong ár hefur 8-tíma arbeiðsdagurin verið galdandi í fleiri londum. Á seinasta alheimsfundi javnaðarmann varð viðtekið at stremba móti at stytta arbeiðsdagin munandi fyrri at javna arbeiðið út millum teir arbeidsleysu milliónirnar, sum teknikkurin í kapitalistanna høvdu hondum hefur tveitt út í neyð og vesaldóm.

I Amerika hava kapitalistarnir rátt frekari og herviligari enn nakra aðra staðni — og í ongum landi hefur neyðin í kreppufundinum verið størri enn har. Social forsoarg og arbeidsloysishjálpi hefur at kalla verið ókent har yviri. Nú var landið komið so langt út í ófórið av kapitalistanna roypolitikki — túsindir av bankum mátti lesa og rúka — at senatíð mátti taka við høvdu á ránskröpparnar. Ein av høvuðsfriskipanum fyrri at koma undan ragnarokkinum er lógfestingin av 30-tíma arbeiðsvikuni við harðastu straffum fyrri at selja vorur, ið eru tilvirkaðar við longri arbeiðsdegi enn tí ásetta.

Her vilja, við undantak av Havnarmonnum, arbeiðsgevararnir ikki hoyra talan um styttri enn 12-tíma arbeiðsdag, hóast arbeidslöysi sanniliga ikki er minst her á landi.

„Racahatið“.

1931 domdust 7 nekarar til deyðis fyrri at hava verið ov naskir við tveir hvítar kvinnur. Teir vóru domdir, hóast teir svóru og noktaðu fyrri at hava gjørt teim góðu »damum« nakað. Önnur kvinnan, miss Bates, svór teir yvir — teir »rættvísu« dómarnir lurtadu »sjálvandi« ikki eftir teim hataðu blámonnum. Men góðir menn tóku sær um reiggj og fingi útsett »eksekutionina«. Móðirin til tveir teirra deyðsdomdu reistu til tey ymsu londini í Europa fyrri at »reisa stæmningu« fyrri einum kravi um at fáa sakina upp aftur tíkna. Hetta er nú eydnast. Tvey ár

hava teir sitið í svárum fongslum — og bíðað og pínst í deyðsræðsluni. Høvuðsvitni móti teim, frúgvn Bates, hefur nú bekennt, at hon legg uppá nekararnar — av sinni og hati móti tí »svarta slagnum«. So sterkt er hetta »racahatið«, at íbúgvararnir enn í flokkavís vilja storma fongslid fyrri at »lýnsja« teir svortu, hóast teir einki hava gjørt. Hitt hvíta politíð er tó so freitt, at tað verjir teir móti völdum. —

Jotahatið, nekarahatið, vannvirðing og hatti millum teir gulu og hvítu, hefur hetta hattið nakran tíð verið sterkari uppi á kóki enn nú? Hinar av kapitalismuni uppeggjaða imperialism, maktgirnd og sjúka til at herska og hersa yvir medskapningunum eru tær stóðugt norandi og virkandi kreftir upp undir hesa menniskjans andstyggiliga sálarspillu, ið eitur »racahatið«.

SMÆRAN

hefur nógð av páleggi til heilt smáar prísir. —
Alt goymist í elektriskum kóluskápi og er tí
altíð frískt og vælsmakandi.

Knækpylsur og kjøtfars
fæst hvørja ferð »Tjaldur« kemur.

Medistarpylsur.
Alt í konserves.
Prima tálg 0,50 pr. ½ kg.

Smør í pk., prima livurpostej í leysari vekt,
speyðupylsa, ymisk sleg, saltað kálvakjót,
cervelatpylsa, kjøtpylsa, royktur grisenakki,
kókað skinka, salatir, rullupylsa, ymisk sleg,
østur frá 0,40 pd., roykt flesk og annað pálegg.

Allar húshaldarvorur.
Góðar vorur! — Lágir prísir!
Ringið! og tygum fáa vorurnar sendar. **Til. 47.**

Fra den 1. Maj d. A. vil der ske følgende Forandringer i Postgangen:

hver Tirsdag:

sejler M/S. »Streymur« paa Ruten Thorshavn—Midvaag—Vestmanhavn og beforder al Slags Post (ogsaa Pakkepost) til og fra Vaago—Vestmanhavn;

hver Onsdag:

sendes Brev- og Værdipost over Kollefjord (Orengne)—Kvívig til Vaago—Vestmanhavn (i Stedet for hidtil hver Tirsdag); Posten fra Vaago—Vestmanhavn indgaar til Thorshavn hver Torsdag.

løvrigt er Postgangen uforandret.

Thorshavn Postkontor, den 28. April 1933.

Havarivur og skuffujørn, veltingaramboð.

Til børn: Trævognar, hjulbørur og spakar í ymsum støddum biligast hjá

J. F. JACOBSEN
Áarveg — telefon 217.

Røde Kors

afholder Generalforsamling med Dagsorden efter Lovene Mandag den 15. Maj 1933 Kl. 8 paa Somaandshjemmet

Bestyrelsen.

Útgevarar: Javnaðarmannafelag.
Bláðstjóri við ábyrgd: H. M. Jacobsen.
Prentsmiðja B. Z. Jensens, Tórshavn.

HAVNAR KOL- & CEMENTHANDIL

KUL

COKES

BRÆNDE

TLF. 208.

Høvundar og útgevarar, feløg!

Hava tit okkurt, ið tit vilja prenta, hvørt tað so eru brævørk, navnamerkir, reikningar, bókur ella bløð, størri ella smærri skriftir á føroyskum ella danskum máli, eiga tit at frengast eftir okkara prísium. Tað vil loysa seg afturat tí at tit fáa slik arbeiðir bæði væl gjørd og skjótt avgreidd. Annaðkvørt skrivi ella ringið til prentsmiðju B. Z. Jensens við Skrotarsgotu, Tórshavn, Telefon 143.

**einstakur maður
ella kvinna!**

TÆÐ SIGST

at eitt kilo av prentusvertu er í virði eins og eitt kilo av gulli, um hon verður nýtt til lýsingar og kunngerir.

Men tað hóskar tíverri ikki altíð. Tað velst um hvar maður ella handilsfelag lýsa, og fyrri at vera visur í at prentunarsverta verður væl nýtt og at tað er lønandi at lýsa, eiga tygum at senda lýsingar til

„Føroya Social-Demokrat“.

Tann ið lýsir mikið, selur nógv.

dog virkelig Tale om Tiende til de hjemlige Kirker paa Grønland. Pavebrevet i Dipl. Norv. I. 1. Bd. 59 er vel om Pavetiende, men derfor er det ikke uden Betydning for Tienden i Almindelighed.

I Forbindelse med religionshistoriske Spørgsmaal i Norden har Prof. Edv. Bull Krav paa at blive omtalt med Ærbødighed for sin Doktorafhandling: »Folk og Kirke i Middelalderene«. Men paa Grund af hans vel-fortjente Autoritet alene kan jeg ikke følge ham, hvor hans Syn ikke kan gøres antageligt ud fra Grunde. Og dette er Tilfældet ved hans Kritik af Beretningen om det islandske Retsfællesskabs Stiftelse i *Hauksbók*, den yngre *Melabók*, *Þorsteins þáttur úxafóts* og *Þórðar saga hreðu*. Han paastaar (S. 84), at denne Beretning er en Forfalskning fra det 13. Aarh. — Vi er imidlertid saa heldigt stillede at kunne konstatere omtrent hele Beretningens Rigtighed. Vi kan endnu i Dag ad empirisk Vej fastslaa, at der paa Island i hedensk Tid fandtes flere Hove end Godehverv: altsaa maa nogle af Hovene have været Hovedhove, andre almindelige Hove. At Pligten til at være i et Hovedhov, have Tingfæste, blev indført ved Retsfællesskabets Stiftelse bekræftes bl. a. deraf, at Tingfæstet var nødvendig Betingelse for, at Tingforretningerne kunde udføres. Da Retsfællesskabet hvilede paa Hovsamenslutningerne og Ulfjótsslovene indeholdt religiøse

Paabud — selve deres Begyndelse var endda af religiøs Natur — er det ikke tvivlsomt, at alle er blevet forpligtet til at bidrage til Hovenes Opretholdelse ved denne Lejlighed. Om Hovtolden haves forøvrigt mange historiske Beretninger. Fulde Beretninger om Fjerdinginstitutionen har vi fra andre Kilder. Om Hovets Indretning samt Ceremoniellet ved Offringer og Edens Afleggelse har vi sammenstemmede Beretninger fra Ind- og Udland + archæologiske Undersøgelser. Skulde saa Edsformularerne — alene af alt dette sammen-trængte men omfattende Stof — være en Forfalskning fra 13. Aarh. Sandsynligheden maa i Almindelighed tale imod det, og i Særdeleshed, da Beretningen forekommer i 4 selvstændige Haandskrifter. Selvom den gamle islandske Edformular var kristen, behøvede den derfor ikke at være en Forfalskning. Af den ca. 1/3 Del af Islands Landnamsmænd, der kom fra de britiske Øer, var de »fleste« kristne (Landnáma). At Edformularen har et yngre Præg end Edsformularer i Vestgotelagen er ikke noget Bevis for, at den er kristen, thi den ældste Vestgotelag er ikke blot den alderdommeligste Retsbog her i Norden, men hører ogsaa til blandt de alderdommeligste og mærkeligste i hele den germanske Verden; og indenfor Hedenskab kan der ogsaa findes Udvikling. At den islandske Edformular: »Hjælpe mig saa Frey og Njord og den

almægtige Aasse«, har Verbet »at hjælpe« er ikke Bevis for en kristelig Oprindelse, thi ogsaa i hedensk Tid anraabte man Guderne om Hjælp og Bistand. Den gamle isl. Edsformular har ingen egentlig Lighed med den senere kristne Ed i Grágás. Og det, at betegne Thor som en »almægtig Aasse«, er fjærnt fra kristelig Forfalskning. Men det var ikke denne Edsformulars Ægthed, men det mere rent statsretslige, der vedkommer det foreliggende Spørgsmaal, og det findes at være bevist. Den ubehjælpsomme Form, hvori Beretningen fremtræder, afvigende i alle Haandskrifter, tyder ikke paa Forfalskning.

Saa er Prof. E. B. utilfreds med, at jeg slutter ud fra Kilders Tavshed (S. 84). Men hvad og hvorvidt der kan slutes ud fra en Kildes Tavshed, beror i hvert enkelt Tilfælde paa Kildens Natur. Jeg kunde tage som Eksempel Grgs. II, 338—341, Ia, 172—174, III, 448—450 (se Grøn. statsr. Stilt. S. 129—142), hvor der findes altomfattende og udtømmende Regler for Beskyttelsen af udenlandske Menneskers Liv i »vár lög«, samt de altomfattende og udtømmende Regler om alle udenlandske Mænds Ret til at tage Arv i »vár lög« i Grgs. II, 73—75, I, 228—229. I hver enkelt af disse 5 selvstændige Texter findes dels specificeret dels sammenfattet alle Nationer paa Jorden, kendte og ukendte, med Undtagelse af Grønlænderne, som der efter Definitionerne ingen